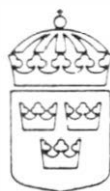

Motion till riksdagen

1989/90:Sk403

av Carl Bildt m.fl.(m)

Sänkt skatt – större frihet – ökad välfärd

Mot.
1989/90
Sk403

Innehåll

1. Sänkt skatt – större frihet – ökad välfärd	2
2. Högt skattetryck ger låg tillväxt	4
3. Förlorade år	7
4. Skatteuppgörelsen	9
5. Det moderata alternativet	13
5.1 Större frihet och ökad välfärd	13
5.2 Sänkta marginalskatter och sänkt skattetryck	13
5.3 Avreglering och brutna monopol	15
5.4 Reformerad familjebeskattnings	15
6. 1990 års skatter	16
6.1 Frysning av taxeringsvärdena 1990	17
6.2 Sänkt fastighetsskatt för flerfamiljshus	17
6.3 Avdrag för resor i tjänsten	17
6.4 Avdrag för pensionsförsäkringspremie	18
6.5 Mervärdeskatt för hotell- och restaurangtjänster	18
7. Övriga skatteförslag för 1991	18
7.1 Förmögenhetsbeskattnings	18
7.2 Arvs- och gåvobeskattnings	19
7.3 Omsättningsskatten på värdepapper	20
8. Efter 1991	20
9. Hemställen	21

1. Sänkt skatt – större frihet – ökad välfärd

Mot. 1989/90
Sk403

Sverige är det land i den fria världen där människor är mest beroende av politikernas värderingar och politiska beslut. Det innebär att det svenska samhället också har den fria världens hårdaste skattetryck. Ingen annanstans har så stor del av medborgarnas inkomster socialiserats. Ingen annanstans har marknadsekonomin trängts undan så mycket som i Sverige. Ingen annanstans är utrymmet för enskilt sparande och enskilt ägande så begränsat som i Sverige.

Sveriges rekordhårda skattetryck har vuxit fram under ett långvarigt socialdemokratiskt regeringsinnehav. Den enda period under efterkrigstiden då skattetrycket varit oförändrat är 1977-1982. Skatteutvecklingen avspeglar en medveten socialistisk politik. Kollektiva lösningar har prioriterats. Vård, omsorg och inkomstomfördelningar över livscykeln handhas av offentliga – huvudsakligen skattefinansierade – monopol. Till detta kommer att den bedrivna konjunkturpolitiken konsekvent har utformats så att åtstramning skett genom skattehöjningar medan efterfrågan stimulerats genom offentliga utgiftsprogram.

Den skattepolitiska debatten blir lätt en jämförelse av effekter på kort sikt för olika typer av hushåll i kronor räknat. Det är i sig viktigt. Det är emellertid ännu viktigare att skattepolitiken diskuteras med utgångspunkt i den långsiktiga utvecklingen och det sätt på vilket den påverkar förändringen av vårt samhälle.

Den genomsnittliga inkomsttagaren i Sverige får för egen del förfoga över ungefär en tredjedel av vad han eller hon har arbetat ihop. Mer blir inte kvar sedan arbetsgivaravgifter, inkomstskatter och konsumtionsskatter betalats. Politiker i stat och kommun styr över ungefär två tredjedelar av ekonomin, medan medborgarna själva direkt kan bestämma över den resterande tredjedelen. Skatteuttaget sker huvudsakligen i former som hårt drabbar låg- och medelinkomsttagare. Detta gäller särskilt de skattehöjningar som genomförts efter 1982.

Tabell I

En genomsnittlig industriarbetares nettolön i procent av bruttolönekostnaden år 1987

Land	Nettolön i procent av bruttolönekostnaden 1987
Japan	79
Canada	71
Schweiz	71
Förenta Staterna	67
Storbritannien	64
Finland	62
Osterrike	60
Norge	57
Frankrike	55
Västtyskland	55
Danmark	52
Italien	50
Nederländerna	50
Sverige	48
Belgien	45

I tabell 1 redovisas en genomsnittlig industriarbetares nettolön som andel av den totala arbetsersättningen 1987. Det framgår klart att den svenske industriarbetaren själv disponerar en förhållandevis mindre andel av ersättningen för sin arbetsinsats än hans kollegor i andra länder. Till detta kommer Sveriges höga mervärdeskatt och andra varu- och punktskatter som minskar köpkraften ännu mera i förhållande till vad som gäller för andra länder.

De enskilda medborgarnas valfrihet har således efter hand kraftigt inskränkts medan politikernas makt ökat. Socialdemokraterna har format ett samhälle där staten beskattar medborgarna så hårt att de flesta inte har möjlighet att välja annan vård eller omsorg än den staten och kommunerna erbjuder. De utlämnas till den politiska sektorn – när den offentliga sjukvården, barnomsorgen eller äldreomsorgen inte fungerar finns inga möjliga alternativ.

I socialdemokraternas Sverige är det bara de som har råd att själva betala för icke subventionerad vård och omsorg som kan slippa köer och välja fritt.

Offentliga monopol och inskränkt valfrihet leder också till en felaktig fördelning och ett sämre utnyttjande av våra totala resurser. Skatter, avgifter och subventioner minskar möjligheterna för de enskilda att bestämma hur produktionsresultatet skall fördelas. Trögheten i de stora offentliga systemen och bristen på konkurrens ger dålig effektivitet. I en internationell undersökning konstaterades att svenska medborgare bor väsentligt bättre men äter väsentligt sämre än invånarna i flertalet jämförbara länder. Det är följden av regleringar och subventioner.

Man kan som Assar Lindbeck (Dagens Nyheter den 22 december 1988) beskriva vad som skett på följande vis:

De höga marginalskatterna och den offentliga tjänsteproduktionen bidrar till att familjen i ökad utsträckning ägnar sig åt "vård" av föremål, medan offentliga institutioner allt mer tar över vård av människor, vilket tidigare ansetts vara familjens speciella uppgift i samhället.

Han fortsätter:

I en välfärdsstat av svensk typ är det inte företagen som socialiserats, utan familjen, eller rättare många av familjens traditionella funktioner. Kanske kan man säga att medan klassisk socialism betyder socialisering av företag, så innebär en välfärdsstat av svensk typ en socialisering av hushållens traditionella vård och omsorg av människor.

Ett samhälles utvecklingsförmåga och dynamik är beroende av människornas möjligheter att ta initiativ och ansvar. Högskattesamhället tvingar enskilda, organisationer och även exempelvis massmedia till ett bidragsbärande. De höga skatterna påverkar människors ekonomiska levnadsvillkor, så att egna önskemål om boende, barnomsorg eller sjukvård får vika. De "kilar" som slås in mellan värdet av produktionen och ersättningen efter skatt till den enskilde fören extra arbetsinsats gör att det i praktiken blir näst intill omöjligt att utveckla nya arbeten inom områden som är av stor betydelse för den framtida sysselsättningen, främst tjänstesektorn.

Genom lägre skatter öppnas möjligheter för enskilda människor att ta initiativ, satsa på företagande, spara och äga. Ägandet kan spridas till enskilda människor. Det är viktigt för nyföretagandet och för tillväxten i ekonomin.

Lägre skatter medför ett ökat arbetsutbud genom att "skattekilarna" minskar och extra arbetsinsatser blir mer lönsamma.

Lägre skatter motverkar svåra sociala problem, som exempelvis den nyfattigdom som gjort över 500.000 människor beroende av socialbidrag. Genom ökad tillväxt och genom att människor kan disponera en större del av sin arbetsersättning skall det vara möjligt att kunna leva på sin lön.

2. Högt skattetryck ger låg tillväxt

Sverige har inte alltid varit ett högskatteland. Det var först på 1960-talet som skattetrycket mera markant började avvika från internationella förhållanden.

1960 var skattetrycket ca 29 procent. I år väntas det enligt finansplanen uppgå till drygt 57 procent.

På trettio år har således skattetrycket stigit med 28 procentenheter. Eftersom skattetrycket var oförändrat under de borgerliga åren har det stigit med drygt en procentenhet per år som socialdemokraterna suttit i regeringsställning. Det motsvarar skattehöjningar på 13–14 miljarder kronor per år beräknat på dagens förhållanden, vilket i sin tur motsvarar en höjning med nästan 3 000 kronor varje år för den genomsnittlige löntagaren.

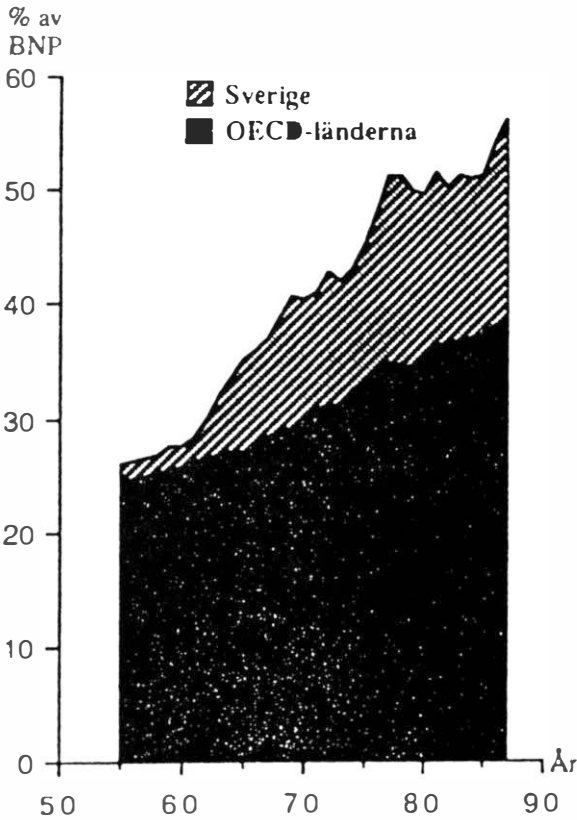
Frågan hur stort det totala skattetrycket bör vara är starkt ideologiskt laddad. För ett parti som förespråkar kollektiva lösningar och därmed stor makt för politiska beslutsorgan blir ett högt skattetryck ett självklart mål. I ett sådant samhälle styrs människors vardag till stor del av politiska beslut. Enskilda människor blir mer beroende av politiker och deras beslut, när en stor del av lönen dras in till den politiska sektorn via skatten.

För partier som tror på individernas förmåga och vilja att ta ansvar för sig själva och andra är det lika självklart att medborgarna genom ett lågt skatteuttag skall ha så stor frihet som möjligt att forma sina egna liv. Grunden för denna syn vilar på respekten för äganderätten och det faktum att inkomsten tillhör den enskilde, inte staten. Detta synsätt leder med nödvändighet till ett lågt skattetryck. Skatten är ett tvångsmedel, som politikerna måste behandla med stor varsamhet och med respekt för enskilda människors frihet.

Utvecklingen av skattetrycket bestäms således av vad den politiska majoriteten anser bör skötas och finansieras kollektivt. Till detta bör emellertid läggas att det finns en inneboende tendens till automatisk ökning av skatteuttaget, eftersom kollektiva lösningar på individuella behov erfarenhetsmässigt är mindre effektiva och därmed kräver mera resurser.

Under tiden fram till 1960 utvecklades det svenska skatteuttaget i ungefär samma takt som genomsnittet för de andra OECD-länderna. Från början av 1960-talet började emellertid den svenska skatteutvecklingen, som framgår av diagram 1, markant avvika uppåt.

Diagram 1
Skattetrycket i Sverige och OECD

Källa: "Skattetryck och skattepolitik", Danne Nordling 1989.

Redan 1965 var skattetrycket i Sverige nästan 9 procentenheter högre än vad som gällde för genomsnittet i OECD. Det steg till ca 50 procent 1976. I förhållande till OECD-ländernas genomsnitt låg skattetrycket detta år 13–14 procentenheter högre.

Under perioden 1976–1982 var det totala skattetrycket oförändrat, vilket framgår av diagrammet ovan. 1982 återkom socialdemokraterna till regeringsmakten och inledde åter den skattehöjningspolitik som sedan länge varit deras.

1985 svängde socialdemokraterna – men bara på det verbala planet – i frågan om skattetrycket. I valmanifestet inför 1985 års val stod det: "Det totala skattetrycket hålls i stort sett oförändrat." I praktisk politik fortsatte de dock att driva upp skattetrycket.

Insikten inom finansdepartementet om vilka verkningar det höga skattetrycket får framträder emellertid klart i 1987 års långtidsutredning (s. 172):

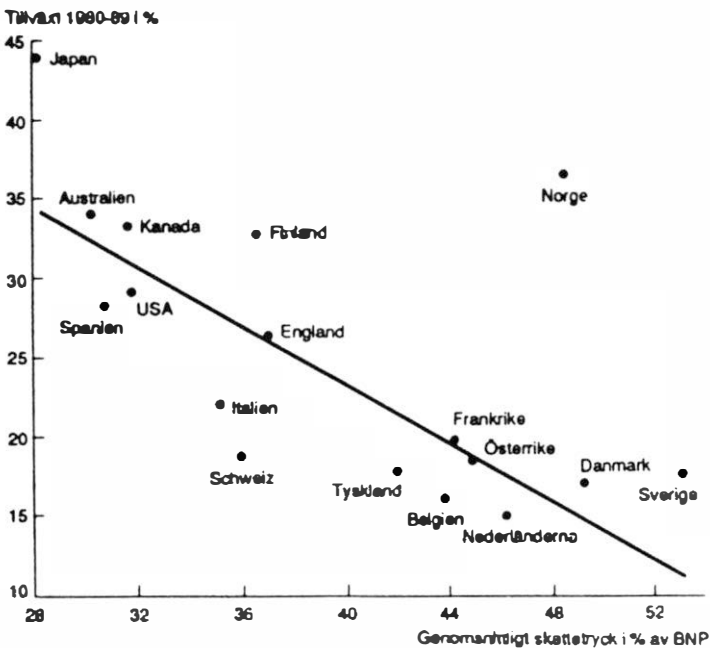
Sammanfattningsvis kan konstateras att skattesystemet har vissa snedvridande effekter och att dessa aldrig helt – och kanske inte ens i huvudsak – kan försvinna vid en skattenivå motsvarande den i dag rådande.

Det bör noteras att när finansdepartementets ekonomer gjorde sin analys var skattetrycket 51,7 procent (1986). I år blir det enligt finansplanen 57,3 procent. Det har således ökat med nästan sex procentenheter eller med ca 70 miljarder kronor sedan dess. Skatteproblematiken har således förvärrats under senare år. Därmed har också gapet gentemot OECD-genomsnittet vidgats till närmare 18 procentenheter.

Det finns ett klart samband mellan skattetryck och tillväxt. I diagram 2 nedan jämförs tillväxten under 1980-talet med skattetrycket i 16 OECD-länder. Sambandet är tydligt: ju högre skattetryck, desto lägre tillväxt. Endast Norge faller utanför mönstret: trots ett högt skattetryck har tillväxten varit god. Detta sammanhänger självfallet med den speciella roll som oljan spelat i den norska ekonomin.

Diagram 2

BNP-tillväxt och skattetryck 1980–1989 i 16 OECD-länder

Källa: Svenska Arbetsgivareföreningen.

I årets finansplan (s. 23) vidimeras skattetryckets betydelse för den ekonomiska utvecklingen:

Statsbudgetens förbättrade saldo under 1980-talet är inte bara ett resultat av en stram utgiftsprövning. Utvecklingen är också en följd av snabba nominella löneökningar och därmed snabbt stigande skatteintäkter och av höjd skattekvot. Dessa faktorer har en negativ inverkan på tillväxten och på ekonomins funktionssätt.

Det ökade skattetrycket i Sverige under 1980-talet (från 50 till ca 57 procent) har lett till att samhället i dag till följd av lägre tillväxt disponerar i vart fall 60 miljarder kronor mindre än om skatterna inte höjts.

För hushållen är förlusten ännu större. De har dels förlorat sin andel av den uteblivna tillväxten, dels vad det ökade skattetrycket i sig dragit in.

Mot. 1989/90
Sk403

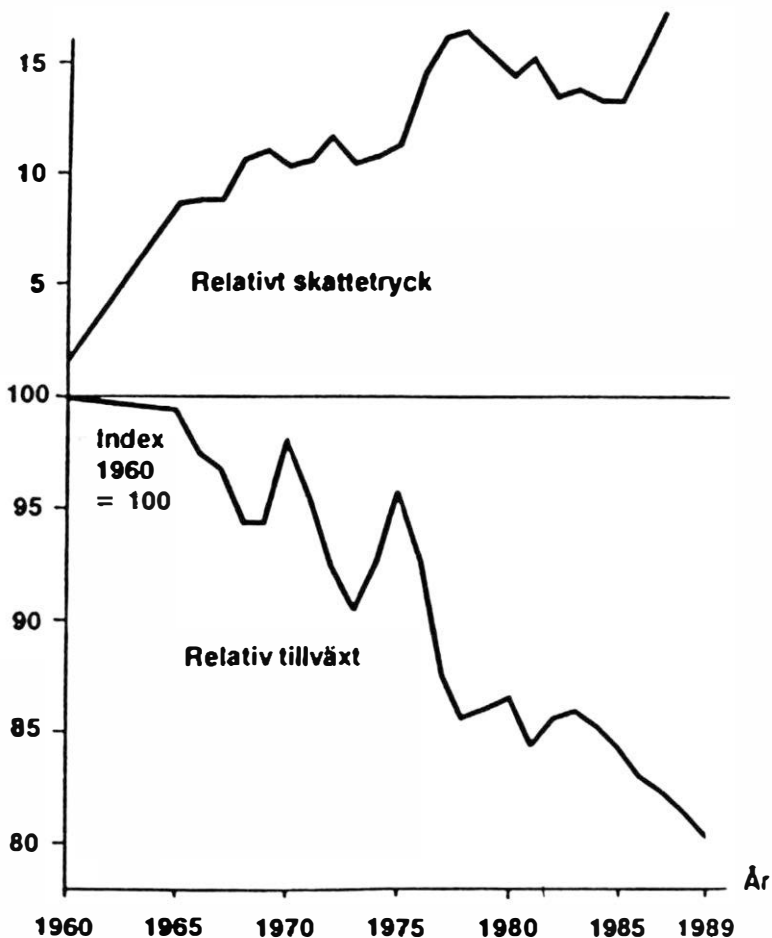
Om man jämför tillväxt och skattetryck i Sverige med den genomsnittliga utvecklingen inom OECD-området uppkommer också ett klart negativt samband, se diagram 3. Högre skattetryck ger sämre tillväxt!

Diagram 3

Skattetryck och tillväxt 1960–1989

Sverige relativt OECD-området

Procentenheter av BNP

Källa: 1960-1988 "Skattetryck och skattepolitik", Danne Nordling 1989.

3. Förlorade år

Frågan hur skattetrycket bör fördelas på olika skatteformer har debatterats intensivt. I takt med det stigande skattetrycket har Sverige kommit att använda sig av så gott som samtliga existerande skatteformer. Alla dessa har

snedvridande effekter, vissa i större utsträckning än andra. Genom att den progressiva statliga inkomstskatten ligger "ovanpå" en stigande kommunal beskattning och i realiteten alla andra skatteformer har marginalskatterna – och de totala marginaleffekterna – efter hand blivit extremt höga i Sverige.

1971 genomfördes vad som då kallades "århundradets skattereform". Det var så socialdemokraterna beskrev den omfattande skatteomläggning som de gått till val på 1970 och som skulle komma att lägga grunden till den kommande socialdemokratiska skattepolitiken. Skattepolitiken under 1970- och 1980-talen har i hög grad präglats av 1971 års omläggning, vars syfte var att driva på inkomstutjämnningen och att få in mer pengar till den snabbt växande offentliga sektorn. I det första syftet drev den medvetet upp marginaleffekterna i hela skattesystemet, och i det senare syftet lade den grunden för en snabb ökning av det samlade skattetrycket.

Under åren fram till det borgerliga regeringstillträdet 1976 skulle skattetrycket komma att stiga från ca 41 procent till ca 51 procent av den samlade produktionen (BNP). Med dagens mått motsvarar det drygt 100 miljarder kronor, vilket betydde ca 25.000 kronor i skattehöjning för varje löntagare.

Det var den klassiska socialistiska "fördelningspolitiken" som låg bakom den skattepolitik som formulerades 1971. Dels skulle resurser omfördelas från enskilda individer och familjer till den offentliga sektorn. Dels skulle resurser omfördelas mellan medborgarna genom en hårdare beskattning av familjer och individer med högre inkomster.

Redan 1972 visade sig svagheten med denna politik. Den branta progressiviteten i den statliga inkomstskatteskalen i kombination med snabb inflation och frånvaro av indexskydd innebar att många vanliga inkomsttagare fick uppleva kraftiga höjningar av marginalskatten.

Mellan 1971 och 1972 steg sålunda marginalskatten för en vanlig industriarbetare från 49,5 till 60,9 procent.

Redan 1972 ansågs det nödvändigt med en viss justering av inkomstskatteskalen från och med 1973. Denna justering skulle följas av ytterligare fyra omläggningar i syfte att korrigera inflationens verkningar på inkomstbeskattningen enligt den nya skatteskala som införts vid "århundradets skattereform" 1971.

Alla dessa omläggningar misslyckades dock. Marginalskatterna steg för såväl den genomsnittlige industriarbetaren som för tjänstemannen under perioden fram till 1976.

Den kraftigt skärpta progressiviteten bäddade för den kostnadskris i mitten av 1970-talet som allvarligt skadade den svenska ekonomins utveckling under andra halvan av detta decennium och början av 1980-talet. Löntagarna tvingades begära rekordstora nominella löneökningar för att möta de höga skatterna. Detta medförde en löne- och inflationsspiral av tidigare sällan skådat slag. Vid mitten av 1970-talet försämrades kostnadsläget gentemot de viktigaste konkurrentländerna med bortåt 20 procent.

Till detta kom att arbetsutbud och sparande påverkades negativt av de höga marginalskatterna.

För samhällsekonomin är det emellertid inte bara inkomstskatternas marginaleffekter som har betydelse. Även löneskatter, moms och punktskatter påverkar exempelvis viljan att arbeta. Under den första delen av 1970-talet

steg också dessa skatter kraftigt. För att finansiera de många skatteomläggningarna höjdes exempelvis löneskatterna med 13,9 procentenheter – ibland enligt en plan som omfattade höjningar flera år efter omläggningarna. Hade inte den nytilträdde borgerliga regeringen hösten 1976 återtagit en del av höjningarna, skulle löneskatterna ha stigit 1977 med 5,2 procentenheter.

Den totala marginaleffekten, eller den s.k. skattekillen, ökade för den vanlige industriarbetaren från 62,7 till 76,0 procent mellan 1970 och 1976. Under senare delen av 1970-talet minskade den något.

En sådan kraftig skärpning av skattekillen hade enligt ekonomiprofessorn Assar Lindbeck en allvarlig negativ verkan på den ekonomiska utvecklingen under 1970-talet. I boken "Hur mycket politik tål ekonomin" skriver han så här (s. 66):

Om man översätter de samhällsekonomiska effektivitetsförlusterna av det senaste decenniets skattehöjningar till BNP-siffror skulle – – – den ekonomiska tillväxten ha sänkts med cirka en procentenhet per år av dessa skattekillar.

En sådan sänkning av BNP (bruttonationalprodukten) med en procentenhet per år motsvarar 11–12 miljarder kronor räknat på dagens förhållanden. På dessa tio år förlorade således det svenska folkhushållet uppemot 120 miljarder kronor på den skattepolitik som inleddes med "århundradets skattereform" 1971. Till detta kommer motsvarande förluster för 1980-talet.

Det kraftigt stegrade skattetrycket har således bromsat den ekonomiska tillväxten med resultat att Sverige allt mer halkat efter andra nationer. De kraftigt ökade marginaleffekterna i skattesystemet har drivit upp kostnadsutvecklingen och gjort Sverige till ett höginflationsland i ett internationellt perspektiv.

Skattedebatten under 1970- och 1980-talen har därför präglats av krav på att komma bort från de höga marginaleffekter och det höga skattetryck som socialdemokraterna drivit fram bl.a. som en följd av omläggningen 1971. Moderata samlingspartiet har gått i spetsen, medan socialdemokraterna har stått för motståndet.

Genom att socialdemokraterna trots valförluster såväl 1985 som 1988 kunde bevara regeringsmakten kom därför även 1980-talet att skattepolitiskt bli ett förlorat decennium.

4. Skatteuppgörelsen

Socialdemokraterna tvingades så småningom inse att Sverige inte kunde behålla de höga marginalskatter de själva genom en medveten politik infört. Det skattesystem som byggts upp av bl. a. Wigforss, Sköld och Sträng för att dra in alla de skatter den fortgående kollektiviseringen krävt karakteriseras numera av finansministern (som själv tidigare med emfas försvarat och byggt ut det) och andra socialdemokrater som "ruttet" och "perverst".

Denna omvändelse under galgen hade med all säkerhet också föranletts av att ett flertal länder i vår omvärld redan genomfört kraftiga marginalskattesänkningar från redan tidigare lägre nivå. Efter överläggningar med riksdagspartierna under våren 1987 tillsattes utredningen om reformerad in-

komstbeskattning (RINK). Utredningsarbetet stod emellertid stilla i frågan om den helt nödvändiga marginalskattereformen under ett drygt år. Socialdemokraterna var uppenbarligen inte beredda att redovisa sin egen framtida skattepolitik i valrörelsen 1988.

I slutet av november 1988 presenterade så socialdemokraterna sina riktlinjer för en "skattereform". Av riktlinjerna framgick emellertid att helomvändningen bara gällde synen på marginalskatterna, medan deras syn på skattetrycket är oförändrad.

I juni 1989 presenterade inkomstskatteutredningen, kommittén för indirekt beskattning (KIS) samt utredningen om reformerad företagsbeskattning (URF) sina betänkanden.

Redan under den allmänna motionsperioden i januari 1989 krävde moderata samlingspartiet att ett första steg i en nödvändig marginalskattereform skulle tas 1990 genom att skattesatserna sänktes med ca 7 procentenheter. Detta krav upprepades i en motion i anslutning till kompletteringspropositionen i maj, vid vilket tillfälle också folkpartiet lade fram ett förslag med denna innebörd.

Vid skatteutskottets första sammanträde hösten 1989 (den 2 oktober) presenterade ledamöterna från moderata samlingspartiet och folkpartiet ett gemensamt förslag till s.k. utskottsinitiativ. Det syftade till att driva fram ett första steg av marginalskattereformen redan 1990. I initiativet föreslogs också att "en viktig del av finansieringen" skulle utgöras av besparingar så att på det sättet en viss sänkning av det samlade skattetrycket skulle kunna uppnås. Förslaget om utskottsinitiativ avsågs av övriga partier.

I regeringsförklaringen dagen därpå inbjöd statsministern riksdagens partier till överläggningar om just en sådan tidigareläggning som skatteutskottets majoritet dagen innan avvisat. När överläggningarna inleddes stod det klart att regeringen med ett mindre undantag var inställd på att varje skattesänkning måste balanseras med en annan skattehöjning. Något utrymme för att diskutera besparingar eller dynamiska effekter föreföll inte finnas.

Överläggningarna resulterade i en uppgörelse mellan socialdemokraterna och folkpartiet. Uppgörelsen, som i stort bygger på de utredningsförslag som presenterades under sommaren 1989, innebär att cirka en tredjedel av de av inkomstskatteutredningen föreslagna marginalskattesänkningarna genomförs 1990 och resterande del avses genomföras 1991.

Utgångspunkten för uppgörelsen mellan socialdemokraterna och folkpartiet har varit ett oförändrat högt skattetryck. Det innebär att skattebortfallet till följd av sänkta marginalskatter kompenseras fullt ut genom andra skattehöjningar såväl 1990 som 1991.

I inkomstskatteutredningen föreslog en bred majoritet, bestående av ledamöterna från moderata samlingspartiet, folkpartiet och socialdemokraterna att den statliga inkomstskatten skulle slopas för inkomster upp till 200 000 kronor 1991. Det moderata kravet från 1984 om att slopa den statliga inkomstskatten för det stora flertalet inkomsttagare hade därmed fått anslutning av också andra partier. De tre partierna skilde sig emellertid åt i fråga om hur hög den statliga skattesatsen borde vara. Socialdemokraterna och folkpartiet förordade 20 procent, medan moderata samlingspartiet förordade 15 procent 1991 och 10 procent 1992.

Som framgår av tabell 2 nedan innebär den för svenska förhållanden stora marginalskattesänkning som föreslås endast en anpassning till omvärlden. Tas dessutom hänsyn till Sveriges höga löneskatter kvarstår en skillnad som måste åtgärdas.

Tabell 2
Högsta marginalskattesats i några länder för 1988–89 (beslutad eller föreslagen) med hänsyn till ett ungefärligt genomsnitt av delstatliga och kommunala inkomstskatter, samt Sverige efter en skattereform 1991

Land	Nuvarande skattesats i procent	Besk. bar ink. vid vilken högsta skattesats inträder	Skattesats inkl social-avgifter
Sverige	73	190 000	81
Danmark	68	180 000	68
Finland	60	350 000	64
Norge	54	188 000	63
Australien	49	175 000	49
Storbritannien	40	200 000	40
USA	33	110 000	38
Västtyskland	53	500 000	53
Sverige 1991 enl. (s)-(fp)	51	148 000*	65
Sverige 1992 enl. (m)	41**)	173 000*	57**)

*) Föreslagna gränser för 1991 omräknat till 1989 års penningvärde.

**) 1991 46 procent respektive 61 procent.

Källor: Inkomstskatteutredningen och moderata samlingspartiets riksdagskansli.

Uppgörelsen mellan socialdemokraterna och folkpartiet innebär att gränsen för när statlig inkomstskatt skall tas ut sänktes till 180.000 kronor 1991, vilket motsvarar cirka 156.000 kronor i 1989 års penningvärde (enligt antaganden i den preliminära nationalbudgeten). Det är att märka att en stor del av den förväntade inflationen för 1990 och 1991 orsakas av de höjda skatter som avses finansiera marginalskattesänkningarna. Med bibehållen gräns för statlig inkomstskatt enligt inkomstskatteutredningen och utan inflationsuppdrivande finansiering skulle motsvarande belopp för 1989 vara 182 000 kronor.

Genom uppgörelsen kommer därmed ytterligare cirka 600.000 inkomsttagare (jämfört med utredningsförslaget) att betala statlig inkomstskatt och få högre marginalskatt.

Till detta kommer att ett särskilt grundavdrag föreslås i inkomstskikten mellan 58.000 och 175.000 kronor. Avdraget trappas upp successivt och blir maximalt 8.000 kronor för inkomster mellan 90.000 och 95.000 kronor. Därefter trappas det av vilket leder till höjd marginalskatt i inkomstlägena mellan 95.000 och 175.000 kronor.

De föreslagna förändringarna har sin egentliga grund i att marginalskattesänkningarna enligt uppgörelsen skall finansieras fullt ut med andra skatter. För att undvika att alltför många kommer att få höjd skatt till följd av omläggningen infördes det särskilda grundavdraget. Detta "finansierades" ge-

nom en sänkning av gränsen för uttag av statlig inkomstskatt. Bägge förslagen, som är negativa för samhällsekonomin, hade kunnat undvikas om skattetrycket hade sänkts samtidigt med marginalskatterna.

Skattetrycket har dessutom i sig, som redovisats i avsnitt 2 ovan, starkt snedvridande effekter vilket skadar samhällsekonomin och minskar den ekonomiska tillväxten.

Trots detta har socialdemokraterna och folkpartiet som utgångspunkt ett oförändrat skattetryck. Med öppna ögon accepterar de således en politik som försämrar tillväxten och därmed hotar den framtida välfärden.

Genom att skattetrycket blir oförändrat högt ökar inte heller medborgarnas möjlighet att själva disponera över egna inkomster. Många tvingas genom höjd skatt betala andras skattesänkningar. De underliggande lönekra-ven kommer att öka.

De skattehöjningar som genomförts 1990 och som föreslås för 1991 för att bibehålla det skadligt höga skattetrycket ger också negativa effekter:

- * Genom att så stor del av finansieringen sker genom höjd mervärdeskatt, höjda energiskatter och höjd bostadsbeskattning spåds inflationen för 1990, enligt regeringens egna bedömningar, på med nästan tre procentenheter och 1991 med cirka 2,5 procentenheter. Även om denna skattebetingade inflationsuppgång blir tillfällig är det stor risk att inflationsförväntningarna generellt ökar.
- * Till följd av de basbreddningar och andra skattehöjningar som föreslås minskar inte de totala skattekilarna i tillräcklig omfattning.
- * Villkoren för hushållssektorns långsiktigt bundna sparande försämrans genom den skärpta beskattningen av pensionssparande och sparande till och i en egen bostad.
- * Skattebelastningen för nyföretagande och riskvilligt sparande ökar.
- * Realisationsvinstbeskattningen av fastigheter skärps. Möjligheterna till uppskov försvinner. Sammantaget uppkommer stora inlåsnings effekter, vilka bl.a. minskar rörligheten på arbetsmarknaden.
- * Basbreddningen av mervärdeskatten genomförs utan hänsyn till vad som sker i samband med EG:s inre marknad. Tjänstesektorns expansion försvåras, samtidigt som den allmänna prisnivån höjs kraftigt.
- * För att undvika att alltför många får höjd skatt till följd av skatteuppgörelsen föreslås kompensande åtgärder i form av höjda barn- och bostadsbidrag. Detta ökar bidragsberoende och rundgång och skärper marginaleffekterna.
- * Beskattningen av mindre och medelstora företag skärps i en situation när förnyelsen av svenskt näringsliv i stället behöver stimuleras.

De negativa effekter som uppkommer till följd av den föreslagna finansieringen urholkar väsentligt de positiva effekter den nödvändiga marginalskattereformen i sig medför.

Effekten för lönebildningsprocessen torde bli negativ eftersom marginalskattesänkningens positiva effekter kan antas vara mindre än de negativa effekter som följer av ett oförändrat högt skattetryck och höjt skatteuttag för många löntagare.

Eftersom Sverige redan i utgångsläget har en alltför snabb prisstegringstakt, som dessutom överstiger vad som gäller i bl.a. våra viktigaste konkurrentländer, får prisgenomslaget till följd av skatteomläggningens finansiering starkt negativa följder. Det finns en uppenbar risk för att en inflation som kan gå upp emot tvåsiffriga tal under 1990 och 1991 sätter igång en pris- och lönespiral med en ännu kraftigare försvagning av den internationella konkurrenskraften för näringslivet. Detta kommer att leda till mycket höga räntor, vilket negativt påverkar näringslivets investeringar. Många hushåll med egna hem kommer att få sin ekonomi kraftigt försvagad.

5. Det moderata alternativet

5.1 Större frihet och ökad välfärd

Redan i den moderata partimotionen "Reformerad inkomstbeskattning" (1983/84: 747) angavs att målet för en varaktig skattereform borde vara att avskaffa den statliga inkomstskatten utom för höga inkomster. Samtidigt skulle skattetrycket sänkas. Vi har sedan vid varje riksmöte lagt fram förslag som syftat till att denna målsättning skulle kunna uppfyllas i början av 1990-talet. Den socialdemokratiska regeringen har emellertid valt att genomföra synnerligen begränsade justeringar av marginalskatterna samtidigt som det totala skattetrycket fortsatt att stiga. I omvärlden har från mitten av 1980-talet omfattande skattereformer med kraftigt sänkta marginalskatter genomförts.

En genomgripande inkomstskattereform för 1990-talet skall enligt vår uppfattning ha som mål att öka de enskilda medborgarnas valfrihet samtidigt som de välfärdsförluster som uppkommer till följd av att skattesystemet snedvrider ekonomiska beslut kraftigt minskar. Till följd av en sådan skattereform skulle det ekonomiska systemet fungera bättre och tillväxten bli snabbare. När valfriheten ökar och tillväxttakten i ekonomin stiger, växer också välfärden.

5.2 Sänkta marginalskatter och sänkt skattetryck

Moderat skattepolitik syftar till att ge enskilda människor möjlighet att själva disponera över en större del av sina inkomster. Därigenom minskas deras beroende av den offentliga sektorn. Familjer och enskilda skall normalt kunna leva på sina arbetsinkomster och ha möjlighet att förbättra sin situation genom egna insatser.

Den moderata skattepolitiken är också ett medel för att uppnå ekonomisk tillväxt, låg inflationstakt och arbete åt alla som vill arbeta. Alla tjänar på att dessa mål uppnås, främst de med låga inkomster och i små ekonomiska omständigheter.

Det viktigaste hindret för en ökad tillväxt är det höga skattetrycket. Enligt regeringens finansplan fortsätter det att stiga från beräknade 56,8 procent 1989 till 57,3 procent 1990. 1982 var skattetrycket 50,1 procent. Den mest angelägna uppgiften för den ekonomiska politiken är mot denna bakgrund att snabbt genomföra en skattereform som innebär att såväl marginalskatter som skattetryck sänks.

Det är endast om skattetrycket sänks som en skattereform kan ge tillräcklig dynamik i ekonomin. En skatteomläggning inom ramen för ett oförändrat skattetryck ger begränsade effekter.

Det är endast om skattetrycket sänks som en skattereform kan genomföras utan att stora medborgargrupper genom högre skatt får betala andras skattesänkningar.

Våra utgångspunkter för en genomgripande skattereform är:

1. Skattereformen skall utformas så att skattetrycket sänks.
2. Den statliga inkomstskatten skall slopas upp till en inkomst av 200.000 kronor i 1991 års penningvärde. För inkomstdelar över denna gräns bör en statlig skattesats på 15 procent 1991 och 10 procent 1992 tas ut. Det innebär att den högsta marginalskatten (vid genomsnittlig kommunal-skatt) blir 41 procent 1992.
3. Skatteskalen skall inflationsskyddas. Skiktgränsen i skatteskalen bör dessutom justeras i takt med reallöneutvecklingen, så att andelen inkomsttagare som betalar statlig inkomstskatt inte ökar genom ökade realinkomster.
4. För att skattereformen inte skall undergrävas genom kommunala skattehöjningar måste den kombineras med ett kommunalt skattestopp i vart fall under en övergångsperiod.
5. Kapitalinkomster skall beskattas med en enhetlig skattesats på högst 30 procent.
6. Även kapitalvinster som uppkommer t.ex. vid försäljning av bostäder och aktier bör beskattas med en enhetlig skattesats på högst 30 procent efter det att hänsyn fullt ut tagits till inflationen. Nuvarande uppskovsregler vid villaförsäljning bör även gälla för bostadsrätter. Skattefrihet vid omplaceringar inom en aktieportfölj och vid låga innehav bör övervägas.
7. Skatten på långsiktigt hushållssparande för pension eller till och i eget boende får inte skärpas.
8. Full avdragsrätt för ränteutgifter som avser eget boende.
9. Företagsbeskattningen reformeras så att bolagsskattesatsen sänks till 30 procent, investeringsfondssystemet slopas och lagerreserveringsmöjligheterna ersätts av en reserveringsmöjlighet med det utgående egna kapitalet som bas. De mindre bolagen måste få utvidgade reserveringsmöjligheter. Även egenföretagarnas reserveringsmöjligheter måste vara goda och inte kräva övergång till ny företagsform.
10. Energibeskattningen reformeras inom ramen för ett oförändrat skatteuttag genom att punktskatterna så långt möjligt omvandlas till en kol-dioxidrelaterad skatt.

5.3 Avreglering och brutna monopol

Det minskade skattetrycket måste kombineras med avregleringar och stimulans av alternativ till existerande offentliga monopol. Därigenom förstärks den ökning av arbetsutbudet som marginalskattesänkningarna medför. Genom ökad konkurrens förbättras effektiviteten i den offentliga sektorn samtidigt som de som verkar där får möjlighet att välja mellan olika arbetsgivare och att "starta eget". Deras initiativförmåga tas till vara på ett bättre sätt.

Hade produktiviteten i den offentliga sektorn under perioden 1970–1980 bara varit oförändrad i stället för att i genomsnitt årligen minska med 1,5 procent hade skattetrycket kunnat vara 6 procentenheter lägre 1980.

Den ökade produktivitet som blir följderna av våra förslag om avreglering och avmonopolisering under 1990-talet skapar utrymme för bättre service och sänkt skattetryck.

5.4 Reformerad familjebeskattning

Inkomstbeskattningsens nuvarande utformning leder till stora orättvisor mellan olika familjer. Genom progressiviteten i statsskatteskalen leder olikheter vid fördelningen av inkomster mellan två föräldrar till stora variationer i skatteuttaget. Det drabbar framför allt flerbarnsfamiljerna, som mer än andra är hänvisade till att leva på en inkomst. Detta problem kan bara lösas genom övergång till en mera proportionell inkomstskatt.

En av de flesta, åtminstone i ord, omfattad skattepolitisk princip är att skatteuttaget skall ske med hänsyn till bärkraft. Detta innebär bl.a. att inkomstbeskattningen måste utformas på ett sådant sätt att skatteuttaget relateras till inkomsttagarnas försörjningsbörda. Familjer med olika antal barn har självfallet olika stor förmåga att betala skatt, eftersom familjens totala kostnader varierar med antalet barn. En reform av inkomstbeskattningen i syfte att skapa rättvisa för barnfamiljerna måste därför innebära att den beskattningsbara inkomsten reduceras med ett belopp som tar hänsyn till kostnaderna för barn.

För att hänsyn till försörjningsbörda skall tas vid beskattningen bör ett grundavdrag för barn införas. Dess storlek beräknas med utgångspunkt i att nödvändiga kostnader för barnens konsumtion (med avräkning för direkta bidrag) skall undantas från beskattningen.

Reformen genomförs inom ramen för den kommunala inkomstbeskattningen. Vårt förslag innebär följande:

- * Grundavdrag för barn med 15.000 kr per hemmavarande barn upp till 18 års ålder införs vid den kommunala beskattningen. Avdragsrätten skall också omfatta hemmavarande barn mellan 18 och 20 år som går i gymnasieskolan och uppbär studiestöd.
- * De som har så låga inkomster och/eller så många barn att de inte kan utnyttja grundavdraget fullt ut kompenseras genom "negativ skatt". Detta innebär att ett belopp motsvarande nettoeffekten av den inte utnyttjade

delen av grundavdraget utbetalas kontant. Därigenom kommer alla, oavsett inkomstförhållanden och antal barn, att kunna utnyttja avdragets effekt fullt ut.

* Inom ramen för den kommunala skatteutjämningen sker en utjämning av skatteunderlaget mellan kommuner med olika andel barn.

Kostnaderna för grundavdraget för barn uttryckt i skattebortfall för kommunerna uppgår till ca 9 miljarder kronor för hela reformen. Grundavdraget för barn finansieras inom ramen för det moderata budgetalternativet. Reformen bör genomföras med början den 1 januari 1991. Av tekniska skäl utformas avdraget så att det för hela beskattningsåret 1991 blir 2 500 kronor, 1992 7 500 kronor, 1993 12 500 kronor och 1994 15 000 kronor.

I tabell 3 nedan redovisas förändringarna av den disponibla inkomsten vid införande av ett grundavdrag för barn vid en kommunalskatt på 30 kronor. Som framgår av tabellen innebär vårt förslag att skatten sänks mest för de familjer som har flera barn.

Tabell 3

	1991	1992	1993	1994
Familj med 1 barn	+750	+2 250	+3 750	+4 500
" " 2 "	+1 500	+4 500	+7 500	+9 000
" " 3 "	+2 250	+6 750	+11 250	+13 500
" " 4 "	+3 000	+9 000	+15 000	+18 000

Dessutom bör en rätt införas till avdrag för styrkta barn tillsynskostnader. Avdragsrätten bör uppgå till högst 15.000 kr per barn i åldern ett till sju år. Förslaget kombineras med införande av ett skattepliktigt vårdnadsbidrag på 15.000 kr per barn i motsvarande åldrar.

Med ett sådant system skulle förvärvsarbete föräldrar kunna betala mer än vad som nu är möjligt för enskild barnomsorg. Har familjen två småbarn ökar deras möjlighet att betala med 30.000 kronor. Detta är också ett sätt att komma till rätta med den "svarta" barnomsorgen.

Det blir med det föreslagna systemet också möjligt för småbarnsföräldrar att betala en betydligt högre avgift än i dag till den kommunala barnomsorgen. Detta minskar behovet av bidrag till den offentliga barnomsorgen och därmed också klyftan i stöd mellan olika barnomsorgsalternativ.

6. 1990 års skatter

Riksdagen tog först den 15 december 1989 beslut angående skatterna för 1990 med utgångspunkt i den uppgörelse som träffats mellan socialdemokraterna och folkpartiet. En förutsättning var att skattetrycket mellan 1989 och 1990 skulle vara oförändrat. Av finansplanen framgår att skattetrycket i stället bedöms öka med en halv procentenhet mellan de båda åren.

Moderata samlingspartiet förordade en alternativ skattepolitik, som skulle ha inneburit sänkt skattetryck genom hänsynstagande till dynamiska

effekter och ökat hushållssparande samt besparingar i offentlig sektor. Flera av förslagen till finansiering av marginalskattesänkningen 1990 kan inte nu upprepas. Det är ändå angeläget att riva upp vissa av besluten om skatterna för 1990. Våra förslag står inte i strid med grundlagens förbud mot retroaktiv skattelagstiftning, eftersom de är till fördel för de skattskyldiga.

6.1 Frysning av taxeringsvärdena 1990

Riksdagsmajoritetens beslut att godta de ännu inte fastställda, kraftigt höjda och regionalt snedfördelade taxeringsvärdena som underlag för den löpande bostadsbeskattningen innebär skatteskärpningar på 1,3 miljarder kronor.

Enligt vår uppfattning bör inte bostadsbeskattningen skärpas. Vi föreslog mot den bakgrunden att de gamla taxeringsvärdena skulle tillämpas vid beskattningen även 1990. Riksdagen bör nu besluta om en sådan åtgärd med verkan från den 1 januari 1990. Yrkande om detta återfinns i vår motion Valfrihet i boendet.

6.2 Sänkt fastighetsskatt för flerfamiljshus

Med hänvisning till det ökade skatteuttaget för småhus till följd av den allmänna fastighetstaxeringen 1990 beslöt riksdagsmajoriteten – i syfte att upprätthålla neutraliteten mellan olika upplåtelseformer – att skärpa fastighetsskatten för flerfamiljshus.

Denna skatteskärpning bör också rivas upp med hänsyn till vårt ställningstagande beträffande frysning av taxeringsvärdena avseende året 1990. Även detta yrkande återfinns i ovan nämnda partimotion.

6.3 Avdrag för resor i tjänsten

Riksdagsmajoriteten beslöt också att avdrag för resor med egen bil i tjänsten skulle maximeras till 12 kronor per mil fr.o.m. 1990. Det innebar en kraftig sänkning av det belopp som gällt 1989 (20 kronor för de första 700 milen 1989).

Förslaget är principvidrigt. För den som använder egen bil i tjänsten bör självklart de faktiska kostnaderna få dras av. De belopp som har gällt för statlig milersättning och som varit "skattefria" (avdragsgilla) är fastställda i förhandlingar mellan arbetsgivare och arbetstagare med utgångspunkt i de faktiska kostnaderna.

Beslutet innebär kraftiga skatteskärpningar för många skattskyldiga. Dessutom kan arbetsgivarnas kostnader komma att öka genom att de tvingas betala en högre milersättning än den faktiska kostnaden eller till följd av att andra färdmedel eller av arbetsgivaren anskaffade fordon måste användas. För såväl privata som offentliga arbetsgivare kan det bli fråga om förhållandevis kraftiga kostnadsökningar.

Vi föreslår att tidigare gällande regler för avdrag för resa med egen bil i tjänsten återinförs. Nya schablonbelopp bör på sedvanligt sätt fastställas i förhandlingar med hänsyn till de ökade kostnader som uppkommit bl.a. genom den av riksdagsmajoriteten genomdrivna bensinskattehöjningen.

6.4 Avdrag för pensionsförsäkringspremie

Mot. 1989/90
Sk403

Riksdagsbeslutet innebar att avdrag för pensionsförsäkringspremie 1990 endast medges för tre fjärdedelar av premien. Bortsett från det orimliga i att något som anses avdragsgillt inte skall få dras av till sitt fulla värde, strider beslutet mot den överenskommelse som träffades mellan riksdagens partier i samband med reformeringen av efterlevandepensioneringen. En förutsättning för denna uppgörelse var att avdragsrätten för pensionsförsäkringar inte skulle försämrats.

Vi föreslår att pensionsförsäkringspremier skall vara avdragsgilla i sin helhet även under 1990.

6.5 Mervärdeskatt för hotell- och restaurangtjänster

Mervärdeskatten för hotell- och restaurangbranschen höjdes genom riksdagsbeslutet i december. Den kostnadsökning som därvid uppkommit kan ge rakt motsatt effekt än den avsedda. På grund av de prisökningar som följer av den höjda "turistmomsen" kan nämligen bytesbalansen i sig beräknas bli försämrad med minst lika stort belopp som de ökade skatteintäkterna. Sannolikt blir försämringen större.

De reduceringsregler som gällt t.o.m. 1989 för hotell- och restaurangbranschen bör därför återinföras med verkan från den 1 mars 1990.

7. Övriga skatteförslag för 1991

I detta avsnitt redovisas de förändringar av skattelagstiftningen som vi föreslår för 1991 och som inte redovisats under avsnitt 5 ovan. Vår syn på bostadsbeskattningen redovisas i partimotionen Valfrihet i boendet, och frågor rörande beskattningen av mindre och medelstora företag redovisas i partimotionen Företagandets villkor.

7.1 Förmögenhetsbeskattningen

Sverige har i dag den högsta förmögenhetsbeskattningen bland OECD-länderna. Denna skatt är en extra skatt för kapitalavkastning utöver den progressiva inkomstskatten. De negativa effekterna accentueras av att förmögenhetsbeskattningen måste betalas med redan beskattade medel.

Förmögenhetsskatten är ett särskilt stort problem för personer som har en förmögenhet med låg eller ingen direkt avkastning. Ett exempel är eignahemsägare. Ett annat är ägare av mindre företag. Det gör förmögenhetsskatten till ett stort problem för många ägare till framför allt mindre och medelstora företag, som i vissa fall kan tvingas att sälja ut sina företag för att erlägga skatten.

Förmögenhetsskatten leder också till orättvisor mellan personer med olika typer av förmögenhetsinnehav. Någon hänsyn tas inte heller till att vissa tillgångar kan vara belastade med latent skatteskulder.

På sikt bör förmögenhetsbeskattningen avskaffas. Ett första steg bör vara att förmögenhetsskatteuttaget utformas så att ett stort bottenbelopp undantas från beskattning och att en låg proportionell skatt tas ut på överstigande

belopp. Förmögenhetsbeskattningen måste också ses i samband med de förändringar av inkomstbeskattningen och företagsbeskattningen som riksdagen kommer att behandla senare i vår. Vi kommer i det sammanhanget att lägga förslag om sänkt förmögenhetsskatt.

Vid beräkningen av förmögenhetsskatt tas alltför begränsad hänsyn till latent skatteskulder. Det är inte rimligt att förmögenhetsskatt skall erläggas för belopp som den enskilde inte kan tillgodogöra sig vid en realisation av tillgångarna. Detta problem har särskilt gällt vid förmögenhetsbeskattningen av börsnoterade aktier. Här skall aktierna numera tas upp till 75 procent av marknadsvärdet. Detta är emellertid alltför mycket. Börsnoterade aktier bör enligt vår mening tas upp till 65 procent av sitt marknadsvärde.

OTC-aktier har tidigare tagits upp till 30 procent av substansvärdet vid förmögenhetsbeskattningen. Nu gäller i stället att 30 procent av det noterade värdet skall tas upp. Reglerna bör ändras så att värderingen åter utgår från substansvärdet. Samma regler bör gälla icke inregistrerade börsaktier.

Förmögenhetsskatten på arbetande kapital i små och medelstora företag bör, som föreslås i vår partimotion Företagandets villkor, slopas fr.o.m. 1991. Yrkande framställs i den ovan nämnda motionen.

Vid förmögenhetsbeskattningen gäller fortfarande att makars och barns (även fosterbarns) förmögenheter läggs samman vid beräkningen av förmögenhetsskatt. Detta är orimligt. Grundprincipen måste vara en särbeskattning, liksom vad gäller vid inkomstbeskattningen.

För pensionärer utgår en extra förmögenhetsskatt genom att förmögenhet kan reducera det extra avdraget vid inkomsttaxeringen och leda till en snabbare avtrappning av det kommunala bostadstillägget. Denna förmögenhetsprövning bör slopas fr.o.m. den 1 januari 1991.

Den s.k. begränsningsregeln, som begränsar det totala uttaget av förmögenhets- och inkomstskatt för en skattskyldig, måste justeras i takt med att marginalskatterna sänks. Yrkande om detta framställs i vår partimotion "Företagandets villkor".

7.2 Arvs- och gåvobeskattningen

Även beskattningen av arv och gåvor är mycket hög i Sverige. Den högsta skattesatsen för efterlevande make, barn m.fl. uppgår till 60 procent. Skatteskalans progressiva utformning gör att de totala arvsskattebeloppen snabbt blir mycket stora räknade som andel av den skattepliktiga lotten. I flertalet jämförbara länder är arvsbeskattningen klart lägre. Så är exempelvis den högsta skattesatsen för make och barn i Danmark 32 procent, i Norge 25 procent och i Finland 14 procent (i Norge tas skatt inte alls ut om det rör sig om make).

Gåvoskatteskalorna överensstämmer med arvsskatteskalorna. Beskattningen av gåvor skiljer sig från arvsbeskattningen i vissa andra avseenden. Det gäller bl.a. det skattefria grundavdrag som kan göras.

Den internationellt sett höga arvs- och gåvobeskattningen är orimlig och skapar många problem även för företagsamheten. Det gäller bl.a. i samband med övertagande av rörelse eller jordbruk vid generationsskifte.

På sikt bör de svenska arvs- och gåvoskattesatserna anpassas till den ge-

nomsnittliga nivå som gäller i övriga nordiska länder. De skattefria bottenbeloppen vid arv bör enligt vår mening fr.o.m. januari 1991 öka så att den avlidnes efterlevande make kan erhålla tolv basbelopp (ca 330.000 kronor) skattefritt, barn eller annan nära anhörig fem basbelopp (ca 140.000 kronor) och annan arvinge två basbelopp (ca 55.000 kronor).

De skattefria beloppen vid gåvobeskattningen bör samtidigt höjas så att en gåva upp till ett halvt basbelopp (ca 14.000 kronor) kan ges utan att beskattning inträder. Detta bör gälla oavsett om gåvan gäller personligt lösöre eller andra tillgångar.

Även skatteskalorna vid arvs- och gåvobeskattningen bör justeras. Detta bör ske från den 1 januari 1991 och ses i samband med den omläggning av inkomstbeskattningen och förmögenhetsbeskattningen som skall behandlas senare under våren. Vi avser att då återkomma med preciserade förslag.

Även vid arvs- och gåvobeskattningen bör börsnoterade aktier, med hänsyn till den latent skatteskulden, tas upp till 65 procent av sitt marknadsvärde. OTC-aktier skall, i likhet med vad som bör gälla vid förmögenhetsbeskattningen, tas upp till 30 procent av sitt substansvärde.

7.3 Omsättningsskatten på värdepapper

De omsättningsskatter på värdepapper som införts i Sverige parallellt med att utländska marknader strävat efter att sänka sina transaktionskostnader har lett till en punkterad penningmarknad och en försvagad aktiemarknad. Statsfinansiellt har staten dessutom förlorat på skatterna. De bör därför snarast avskaffas. Detta föreslås i en särskild kommittémotion.

8. Efter 1991

Oavsett om den skatteomläggning som uppgörelsen mellan socialdemokraterna och folkpartiet innebär eller den verkliga skattereform som moderata samlingspartiet förespråkar genomförs 1991 kan detta endast ses som ett första steg i en reformering av det svenska skattesystemet. Även efter den sänkning som moderata samlingspartiet förordar för 1991 ligger det svenska skattetrycket klart över omvärldens. Fortfarande kommer i det närmaste två tredjedelar av de enskilda medborgarnas inkomster att gå till den politiska sektorn.

En målmedveten politik som syftar till att harmonisera det svenska skattetrycket med vad som gäller för genomsnittet i Europa måste därför bedrivas. Därmed kommer också de enskilda medborgarnas rätt att disponera över sina egna inkomster att öka. Samtidigt blir tillväxten större än vad den annars skulle vara.

Det är i första hand de mest skadliga skatteformerna som bör sänkas. Stor hänsyn måste tas till vikten av att harmonisera svenska skatteregler med dem som gäller för EG och övriga Europa.

En strävan bör vara att antalet medborgare som betalar statlig inkomstskatt successivt minskar samtidigt som skattesatsen sänks. Genom att statlig detaljstyrning avskaffas, offentliga monopol slopas och till följd av den ef-

fektivisering som därmed uppnås skapas utrymme för kommunerna att sänka sin inkomstskatt.

Reformeringen av familjebeskattningen bör fortsätta. Det slutliga målet skall vara att åstadkomma ett skatte- och bidragssystem som innebär att den som betalar skatt inte skall behöva bidrag och att den som behöver bidrag inte skall betala skatt. Genom sänkta skatter bör utrymme efter hand skapas för en fullständig frihet för familjerna vad gäller val av barnomsorg.

Nuvarande socialförsäkringsavgifter bör efter hand åter relateras till utgående förmåner. De avgifter som inte är anknutna till någon förmån bör successivt slopas. Det bör också övervägas att – parallellt med motsvarande höjning av bruttolönen – överföra betalningsansvaret för socialförsäkringsavgifterna till de enskilda. Därigenom renodlas avtalsrörelserna genom att eventuella förändringar av socialförsäkringsavgifterna vägs in i avtalsrörelserna.

Beskattningen av boendet måste lindras. Fastighetsskatten bör successivt avskaffas. Även andra skattesänkningar måste övervägas för att minska den omfattande boendebeskattningen.

Mervärdesskatten måste efter hand till både bas och skattesatser anpassas till vad som gäller för övriga länder. I det sammanhanget kan det bli aktuellt att sänka det totala mervärdesskatteuttaget.

Flertalet av de konsumtionsstyrande punktskatterna bör slopas. Alkohol- och tobaksskatterna bibehålls och höjs i takt med prisutvecklingen.

Det torde ankomma på vederbörande utskott att utarbeta erforderlig författningstext.

9. Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det nödvändiga i en målmedveten sänkning av det totala skattetrycket,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en genomgripande skattereform 1991,
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett grundavdrag för barn i enlighet med vad som i motionen anförts,
4. att riksdagen beslutar återställa tidigare regler för avdrag för resa med egen bil i tjänsten med verkan från den 1 januari 1990,
5. att riksdagen beslutar att pensionsförsäkringspremie som avser 1990 skall vara avdragsgill till hela sitt belopp,
6. att riksdagen beslutar att återinföra de reduceringsregler som gällt t.o.m. 1989 för hotell- och restaurangtjänster med verkan från den 1 mars 1990,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de generella reglerna för förmögenhetsbeskattning,
8. att riksdagen beslutar att börsnoterade aktier fr.o.m. taxeringen 1992 skall tas upp till 65 % av sitt marknadsvärde,

9. att riksdagen beslutar att OTC-aktier och icke inregistrerade börsaktier fr.o.m. taxeringen 1992 skall tas upp till 30 % av substansvärdet vid förmögenhetsbeskattning,

10. att riksdagen hos regeringen begär förslag om slopad sambeskattnings av förmögenheter,

11. att riksdagen beslutar slopa förmögenhetsprövningen såväl vad gäller det extra avdraget vid inkomsttaxeringen som vid avtrappning av kommunala bostadstillägg,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad motionen anförts om arvs- och gåvobeskattnings,

13. att riksdagen hos regeringen begär förslag om höjda grundavdrag vid arvs- och gåvobeskattnings i enlighet med vad som i motionen anförts,

14. att riksdagen hos regeringen begär förslag om värdering av börsnoterade aktier och OTC-aktier vid arvs- och gåvobeskattnings i enlighet med vad som i motionen anförts,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av skattepolitiken efter 1991.

[att riksdagen beslutar slopa förmögenhetsprövningen vid avtrappning av kommunala bostadstillägg,¹]

Mot. 1989/90
Sk403

Stockholm den 25 januari 1990

Carl Bildt (m)

Lars Tobisson (m)

Anders Björck (m)

Rolf Clarkson (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Gullan Lindblad (m)

Arne Andersson (m)

i Ljung

Ingegerd Troedsson (m)

Görel Bohlin (m)

Rolf Dahlberg (m)

Gunnar Hökmark (m)

Bo Lundgren (m)

Sonja Rembo (m)

¹ 1989/90:St349

